

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ประเภท การศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากิจกรรมการพัฒนาดตนเอง ของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย และศึกษาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับ กิจกรรมการพัฒนาดตนเอง ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่ ประสบการณ์การทำงาน แผนกที่ทำงาน และ ตำแหน่งงาน ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

ประชากรและตัวอย่างประชากร

1. ประชากร ประชากรสำหรับการวิจัยครั้งนี้เป็นพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงาน ใน โรงพยาบาลสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย 5 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลรามธิบดี โรงพยาบาลศิริราช โรงพยาบาลมหานครเชียงใหม่ โรงพยาบาลศรีนครินทร์ และโรงพยาบาลสงขลานครินทร์ ประชากรเป็นพยาบาลประจำการ พยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย และผู้ตรวจการพยาบาลของแผนก การพยาบาลอายุรกรรม ศัลยกรรม สูติรีเวชกรรม กุมารเวชกรรม การพยาบาลหูดาคอ จมูกและเวชศาสตร์ฉุกเฉิน รวมประชากรทั้งสิ้น 2867 คน

2. ตัวอย่างประชากร

2.1 กำหนดขนาดตัวอย่างประชากรของพยาบาลประจำการ หัวหน้าหอผู้ป่วย และผู้ตรวจการพยาบาลจากสูตรของทาโร ยามาเน (Taro Yamanae) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่าง 5% (บุญธรรม กิจปรีดาวิสุทธ์, 2527) ได้ตัวอย่างประชากร ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

- เมื่อ e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง
- N = ขนาดของประชากร
- n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ได้ขนาดตัวอย่างประชากร 351 คน ผู้วิจัยได้เพิ่มตัวอย่างประชากรเป็น 360 คน เพื่อลด โอกาสความคลาดเคลื่อน

2.2 คำนวณสัดส่วนจำนวนตัวอย่างประชากร ตามสัดส่วนของแต่ละโรง พยาบาล เพื่อให้ได้ตัวอย่างประชากรทั้งหมด 360 คน ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและตัวอย่างประชากรของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาล สังกัด
ทบวงมหาวิทยาลัย จำแนกตามตำแหน่งงานและโรงพยาบาลที่สังกัดตามแผนการ
สุ่มตัวอย่าง

ร.พ.	ตำแหน่งงาน	หัวหน้าหอผู้ป่วยและผู้ตรวจการ		พยาบาลประจำการ		รวม	
		ประชากร (คน)	ตัวอย่าง (คน)	ประชากร (คน)	ตัวอย่าง (คน)	ประชากร (คน)	ตัวอย่าง (คน)
1.	ศิริราช	94	25	1199	141	1293	166
2.	รามธิบดี	41	11	450	52	491	63
3.	มหาราชนคร เชียงใหม่	47	12	428	46	475	58
4.	ศรีนครินทร์	24	6	327	36	351	42
5.	สงขลานครินทร์	22	6	235	25	257	31
	รวม	228	60	2639	300	2867	360

2.3 คำนวณสัดส่วนจำนวนตัวอย่างของแต่ละแผนกงาน ตามสัดส่วนของแต่ละ
โรงพยาบาลดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 จำนวนประชากรและตัวอย่างประชากรของพยาบาลประจำการ จำแนกตามแผนก
งานการพยาบาล และโรงพยาบาลที่สังกัด ตามแผนการสุ่มตัวอย่าง

ร.พ.	ศัลยกรรม		อายุรกรรม		กุมารเวชกรรม		สูติแม่เวชกรรม		อื่นๆ		รวม	
	ประชากร	ต.ย.	ประชากร	ต.ย.	ประชากร	ต.ย.	ประชากร	ต.ย.	ประชากร	ต.ย.	ประชากร	ต.ย.
	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)
1. ศิริราช	277	22	174	24	219	34	289	36	239	25	1199	141
2. รามาธิบดี	100	8	69	9	75	12	82	10	124	13	450	52
3. มหานคร เชียงใหม่	187	15	84	12	35	5	53	7	69	7	428	46
4. ศรีนครินทร์	95	8	68	9	23	4	33	4	108	11	327	36
5. สงขลานครินทร์	86	7	46	6	50	5	25	3	48	4	235	25
รวม	745	60	442	60	382	60	482	60	588	60	2639	300

2.4 ทำการสุ่มตัวอย่างประชากรในแผนกทุกแผนก โดยไม่รวมห้องคลอดห้อง
ผ่าตัด ห้องผู้ป่วยหนัก การพยาบาลจิตเวช และหน่วยงานพิเศษอื่นๆของแต่ละโรงพยาบาล
โดยวิธีสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ดังนี้

2.4.1 นำจำนวนตัวอย่างประชากรที่คำนวณได้ของแต่ละแผนก ของ
แต่ละโรงพยาบาลคำนวณหาจำนวนตัวอย่างประชากรจากแต่ละหอผู้ป่วย เพื่อหากรอบในการสุ่ม
พบว่า ตัวอย่างประชากรแต่ละหอผู้ป่วยที่มีประชากรไม่เกิน 12 คน เลือกสุ่มได้ 1 คน ตั้งแต่
12 คนขึ้นไป แต่ไม่เกิน 20 คน เลือกสุ่มได้ 2 คน และตั้งแต่ 21 คนขึ้นไปเลือกสุ่มได้ 3 คน

2.4.2 วิธีการสุ่ม ใช้วิธีการจับสลากหมายเลขลำดับที่ของประชากร
จากตารางเวร ถ้าได้ตรงกับหมายเลขใดก็คือตัวอย่างประชากรคนนั้น แล้วแจกแบบสอบถาม
ให้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยอาศัยแนว
คิดการพัฒนาดตนเองจากตำรา เอกสาร วารสาร และรายงานการวิจัยต่างๆ วิธีการสร้าง
เครื่องมือดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาตำรา เอกสาร วารสาร และงานวิจัยต่างๆเกี่ยวกับขั้นตอนการพัฒนาด
เอง รวมถึงปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาดตนเอง เพื่อหากรอบแนวคิด เนื้อหาในเรื่อง
ต่างๆ สำหรับเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม นำแนวคิดเนื้อหาในเรื่องต่างๆมากำหนด
เป็นแนวคิดเฉพาะในการวิจัยของตัวแปรแต่ละตัวที่จะศึกษา มาสร้างแบบสอบถามให้มีเนื้อหา
สอดคล้องและครอบคลุมตามขอบเขตที่กำหนดไว้ โดยการตั้งคำถามแต่ละคำถามให้สื่อความหมาย
ชัดเจน

2. กำหนดวัตถุประสงค์ วัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม คือ การศึกษาถึงกิจกรรม
การพัฒนาดตนเองของพยาบาลวิชาชีพ ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยว่า มีวิธีการพัฒนา
ตนเองอย่างไรบ้าง มีการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาดตนเองเป็นขั้นตอนมากน้อยเพียงใด รวมถึงปัญหา
และอุปสรรคที่ขัดขวางการพัฒนาดตนเองของพยาบาลวิชาชีพอย่างไรบ้าง

3. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล เป็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับวุฒิ
การศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน โรงพยาบาลที่สังกัด แผนกการพยาบาลที่ทำงาน
ตำแหน่งงาน และวิธีการพัฒนาดตนเอง รวมถึงปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาดตนเอง เป็นข้อ
คำถามปลายเปิดและปลายปิดจำนวน 12 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับกิจกรรมการพัฒนาดตนเองของพยาบาลวิชาชีพ
ผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 หัวข้อ คือ

ก. การประเมินตนเอง (Assessment)

ข. การวางแผน (Planning)

ค. การปฏิบัติตามแผน (Implementation)

ง. การประเมินผล (Evaluation)

ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิดมี 3 ตัวเลือก ในการตอบแบบสอบถามแต่ละข้อนั้น กำหนดให้
ผู้ตอบเลือกตอบเพียงข้อเดียว แต่ละคำตอบมีความหมายดังนี้

ทำเป็นประจำ หมายถึง มีการทำกิจกรรมที่ระบุในคำถามอย่างสม่ำเสมอ หรือทำ
อย่างต่อเนื่อง

ทำนานๆครั้ง หมายถึง มีการทำกิจกรรมที่ระบุในคำถามเพียงครั้งคราว ไม่มี
ความต่อเนื่อง

ไม่เคยทำ หมายถึง ไม่เคยทำกิจกรรมที่ระบุในคำถามเลย
การตรวจให้คะแนนแบบสอบถามแต่ละข้อ พิจารณาจากเกณฑ์ ดังนี้

ทำเป็นประจำ ให้ 3 คะแนน

ทำนานๆครั้ง ให้ 2 คะแนน

ไม่เคยทำ ให้ 1 คะแนน

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แปลคะแนนจากการตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้จากกิจกรรมที่ไม่เคยทำ
กระทำน้อยมาก จนถึงกิจกรรมที่ทำสม่ำเสมอ หรือคะแนนตั้งแต่ 1-3 คะแนนมาแปลเป็นปริมาณ
การพัฒนาตนเอง 3 ระดับ คือ ระดับต่ำ ระดับปานกลาง และระดับสูง โดยแบ่งคะแนนเป็น
3 ช่วงคะแนน ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย	ปริมาณการพัฒนาตนเอง
1.00-1.49	ต่ำ
1.50-2.49	ปานกลาง
2.50-3.00	สูง

การหาความตรงของเนื้อหาและความเที่ยงของแบบสอบถาม

1. การหาความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้
สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาผู้ควบคุมการวิจัยแก้ไขเนื้อหาและภาษา และนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่
มีประสบการณ์ด้านการบริหารงานพยาบาล การพัฒนาบุคลากรทางการพยาบาลและสาธารณสุข
และด้านการศึกษาพยาบาล จำนวน 8 ท่าน ตรวจสอบให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเนื้อหาและ
ภาษา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขกับอาจารย์ที่ปรึกษา โดยถือเกณฑ์ผู้ทรงคุณวุฒิยอมรับ 6 ใน 8
ท่าน และได้เสนอแนะข้อแก้ไขเพิ่มเติมในบางจุด ข้อความแบบสอบถามที่ผู้ทรงคุณวุฒิยอมรับและ
แก้ไขปรับปรุงแล้วถือว่ามีความตรงตามเนื้อหา

2. การหาความเที่ยงของแบบสอบถาม (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบ
สอบถามไปทดลองใช้กับพยาบาลประจำการ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับตัวอย่างประชากรที่จะศึกษา
จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเที่ยง โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค
Alpha Cronbach Coefficient (บุศธรรม กิจปรีดาวิสุทธิ, 2527) ดังนี้

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum Si^2}{Sx^2} \right]$$

เมื่อ r_{tt} = ค่าความเที่ยง

n = จำนวนของแบบสอบถาม

S_i^2 = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

S_x^2 = ความแปรปรวนของคะแนนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามเป็น .98

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปแจกและรวบรวมคืนด้วยตนเองในโรงพยาบาลที่อยู่ในกรุงเทพฯ 2 แห่ง คือ โรงพยาบาลศิริราช และโรงพยาบาลรามธิบดี ส่วนอีก 3 โรงพยาบาลในต่างจังหวัด คือ โรงพยาบาลมหาสารคาม เชียงใหม่ โรงพยาบาลศรีนครินทร์ และโรงพยาบาลสงขลานครินทร์ ได้ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปให้ผู้ช่วยวิจัย ช่วยแจกและรวบรวมส่งคืนมาทางไปรษณีย์ ซึ่งใช้เวลาในการรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 10 มกราคม 2535 ถึง 20 กุมภาพันธ์ 2535 รวม 6 สัปดาห์ จำนวนแบบสอบถามที่ส่งออกทั้งหมด 360 ฉบับ ได้รับคืนมาทั้งหมด 356 ฉบับ เป็นแบบวัดที่ไม่สมบูรณ์ไม่สามารถนำมาศึกษาได้ 4 ฉบับ เหลือแบบวัดที่สมบูรณ์ใช้ศึกษาได้ทั้งหมด 352 ฉบับ ดังรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งออกไปและได้รับคืน ไม่สมบูรณ์และสมบูรณ์ของตัวอย่างประชากร จำแนกตามโรงพยาบาล

โรงพยาบาล	จำนวนแบบสอบถาม					
	ส่งออก	ได้รับคืน	ร้อยละ	ไม่สมบูรณ์	สมบูรณ์	ร้อยละ
1. ร.พ.ศิริราช	166	163	98.2	2	161	97.0
2. ร.พ.รามธิบดี	63	63	100	1	62	98.4
3. ร.พ.มหาสารคาม- เชียงใหม่	58	57	98.3	-	57	98.3
4. ร.พ.ศรีนครินทร์	42	42	100	1	41	97.6
5. ร.พ.สงขลานครินทร์	31	31	100	-	31	100
รวม	360	356	98.8	4	352	97.8

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละของแต่ละรายการ
2. ข้อมูลที่เกี่ยวกับกิจกรรมการพัฒนาคณะ วิเคราะห์โดย
 - 2.1 การแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ
 - 2.2 วิเคราะห์ด้วยวิธีมีช้อยส์และหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 - 2.3 หาความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมการพัฒนาคณะ ประสิทธิภาพการทำงาน แผนกที่ทำงาน และตำแหน่งงาน ด้วยค่าสถิติ Cramer's V และทดสอบค่า χ^2 โดยใช้ Chi-Square

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย